

Adoptionsrådgivares kompetens och specialkunskapens fördelning i Finland

Praktikforskning i socialt arbete
Rebecka Aniche, Merja Häyhä
& Julia Lindroos
Handledare Ilse Julkunen
Statsvetenskapliga fakulteten
Helsingfors universitet

FORSKNINGSKONTEXT

Denna studie har utförts i samband med kursen praktikforskning i socialt arbete. Studien startade som ett samarbete med en förening som hade velat forska inom ojämlikheter kring kvaliteten och tillgängligheten av adoptionens eftertjänsters. Samarbetet tvingades dock avslutas på grund av att studiens omfattning var för stor med tanke på ramarna för kursen. Istället utvecklade studerande Rebecka Aniche, Merja Häyhä och Julia Lindroos en studie om adoptionskompetensen i Finland.

SYFTE

Syftet med denna studie är att ta reda på vilken adoptionskompetens adoptionsrådgivare innehar och hur adoptionskompetensen är fördelad i Finland. Adoption är ett fenomen som har forskats relativt lite i, inom den finländska kontexten. Speciellt forskning i adoption ur ett professionsperspektiv är ett område som inte forskats i tillräckligt. Främst består det existerande materialet av ett fåtal kandidat- och magisteravhandlingar. Målsättningen med studien är att bidra till den bristfälliga adoptionsforskningen i Finland och att få uppdaterad information ifrån experter inom adoption. Studiens forskningsfrågor är: *Hurdan adoptionskompetens har adoptionsrådgivare?* och *Hur är adoptionskompetensen fördelad i Finland?*

MATERIAL OCH ANALYS

För att utföra studien har det gjorts en metodtriangulering. Vilket innebär att vi har använt oss av två olika metoder för att besvara forskningsfrågorna. Vi har utfört en kartläggning över adoptionstjänsterna i landet. Vi har dessutom intervjuat experterna Pia Eriksson och Aulikki Haimi-Kaikkonen för att få expertkunskap om vad adoptionskompetens innebär. Resultatet av expertintervjuerna har analyserats med hjälp av Kerstin Keens kompetensteori. Metoden för utförandet av analysen är innehållsanalys. Resultatet för kartläggningen har framställts i en excel-tabell samt ett cirkeldiagram.

RESULTAT

Resultatet för studien är uppdelad enligt de två forskningsfrågorna. Den första frågan, d.v.s. *Hurdan adoptionskompetens har adoptionsrådgivare* besvaras enligt svaren från expertintervjuerna. Till denna forskningsfråga skapades det 5 underkategorier enligt Kerstin Keens kompetensteori. Dessa kategorier är färdigheter, kunskaper, erfarenheter, kontakter och värderingar. Tillsammans skapar resultaten av dessa kategorier grunden för hurdan adoptionskompetens en adoptionsrådgivare behöver. Nedan listas några av resultaten från vår studie:

Färdigheter:

- kunskap till självreflektion
- vara öppen och sensitiv
- förmåga att arbeta terapeutiskt

Kunskaper:

- specialkunnande inom adoption
- kunskap om mental hälsa
- kunskap om barnlöshet

Erfarenheter:

- arbetserfarenhet inom adoption
- arbetserfarenhet inom barnskydd

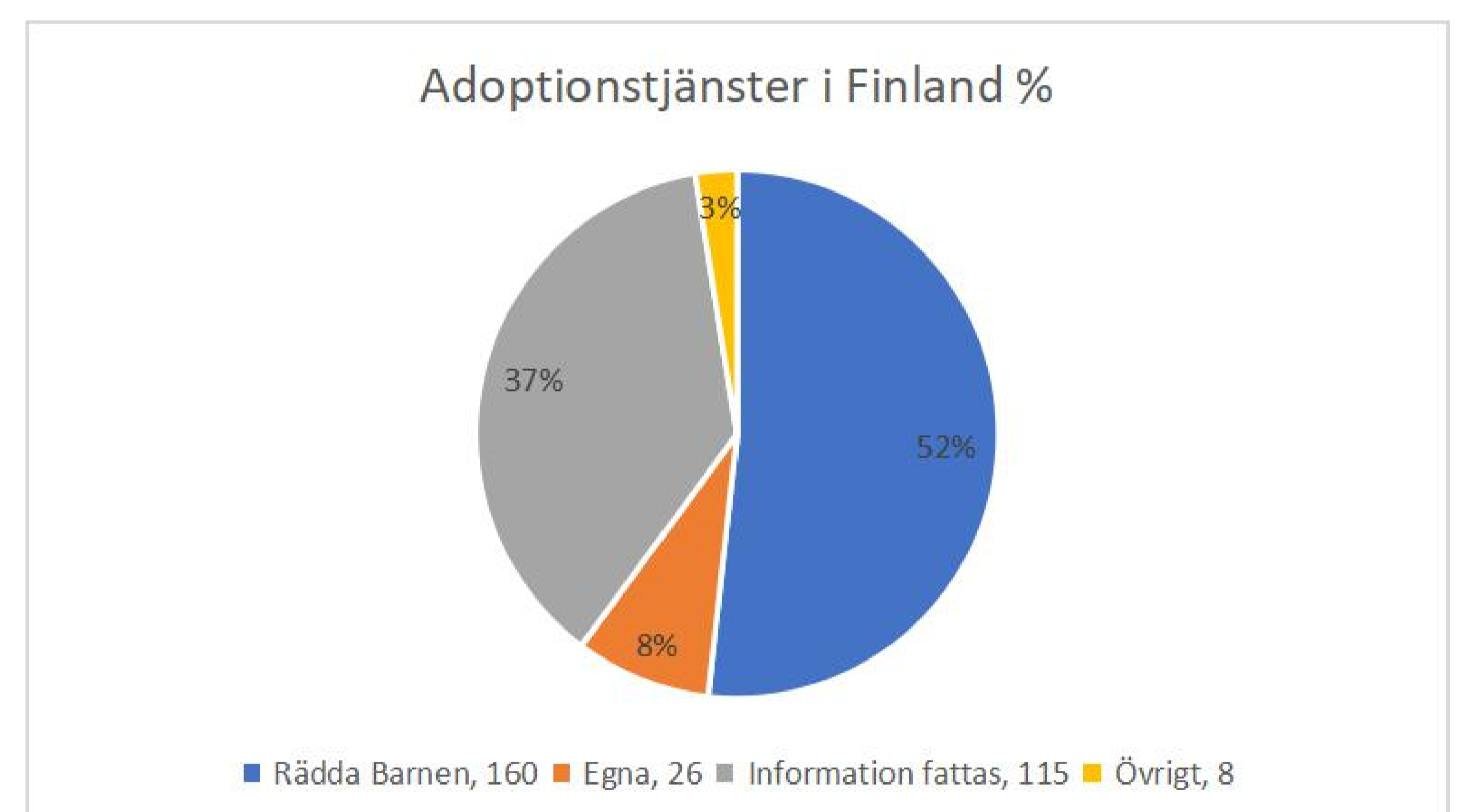
Kontakter:

- adoptionskunnandet upprätthålls av kontakter
- Exempel på sådana kontakter är kollegor och andra adoptionsbyråer

Värderingar:

- jämställdhet
- barnens rättigheter

Den andra forskningsfrågan, d.v.s. *Hur är adoptionskompetensen fördelad i Finland* besvaras med hjälp av expertintervjuerna och kartläggningen. Både Haimi-Kaikkonen och Eriksson anser att adoptionskompetensen inte är jämt fördelad i Finland. Orsaker till denna ojämlikhet säger de vara mängden adoptioner, brist på resurser och otillräcklig fortbildning. Kartläggningens resultat har förenklats i detta cirkeldiagram:

IDÉER FÖR UTVECKLING

Idéer för utveckling eller fortsättning av denna studie skulle vara att göra en mer fullständig kartläggning för att få en mer tydligare bild av fördelningen. En annan idé är att intervjua flera experter inom adoptionsfrågor eller intervjua brukare.

Idéer för utveckling av adoptionskompetensen skulle vara att möjliggöra studerande inom social- och hälsovårdsbranchen att specialisera sig inom adoptionsfrågor. Eller att upprätthålla utbildningar inom kommunerna och öka på resurserna för adoptionsarbetet.

LITTERATUR

Adoptionslagen 22/2012. Justitieministeriet. Tillgänglig: Brantberg, Bettina; Eriksson, Pia. och Mäkipää, Sanna. 2009. Rekommendationer om tryggheten av adoptionskompetens och stödet till adoptivfamiljer givna av projektet för riksomfattande utveckling och spridning av god praktik inom området för adoption (VAHKE). I FSKC rapporter 2009 (red.). Slutrapport för projektet Riksomfattande utveckling och spridning av god praktik inom området för adoption (Vahke). Helsingfors: Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området, 64-90. Eriksson, P.K. (2007) Den processartade adoptionsrådgivningen. FSKC rapporter 1. Helsingfors: Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området. Keen, K. (2002). Kompetens vad är det? Malmö: IDMANS förlag Social- och hälsovårdsministeriet (SHM) (2013) Adoptionsrådgivning: handbok för adoptionsrådgivare Handböcker 2013:21, Social- och hälsovårdsministeriet. Helsingfors: Edita.